

PROGRAMA
pentru evaluarea finală a rezultatelor școlare în învățământul primar

Limba română

CHIȘINĂU, 2013

INTRODUCERE

Scopurile documentului

Programa de evaluare este un document cu caracter reglator și normativ, elaborat în conformitate cu Metodologia de organizare și desfășurare a evaluării finale a rezultatelor școlare în învățământul primar, standardele educaționale de treaptă și Curriculum-ul școlar perfecționat. Programa asigură desfășurarea testării în condiții de maximă eficiență și calitate.

Acest document se adresează atât factorilor de decizie, cât și tuturor celor direct implicați în testare: elevi, învățători, directori de școli, eventual părinți, presa de specialitate.

Informațiile conținute în Programă au următoarele scopuri:

- să confere testării un caracter unificator, prin egalarea cerințelor privind performanțele atinse de absolvenții școlii primare;
- să asigure factorilor implicați în testare un nivel comun de înțelegere a scopurilor și cerințelor testării;
- să precizeze relațiile dintre Curriculum-ul școlar și testare.

Caracteristicile testării

Testarea națională în clasa a IV-a este testare de finalizare a treptei educaționale primare, obligatorie pentru toți absolvenții învățământului primar.

Disciplinele de testare sînt *limba maternă* și *matematica*. În calitate de instrument de evaluare va servi testul docimologic.

Testarea se va susține în scris. Pentru efectuarea testului se acordă 60 de minute.

Testarea are drept scop:

- stabilirea nivelului de cunoștințe și abilități la sfîrșitul primei trepte de școlarizare;
- interpretarea rezultatelor înregistrate;
- prognozarea performanțelor viitoare ale elevilor (testarea va evalua capacități intelectuale solicitate de activitățile specifice treptei școlare gimnaziale);
- stimularea motivației elevului pentru învățare și rezultatele ei;
- estimarea reală a calității predării-învățării în învățământul primar.

Conținutul Programei

Programa include setul de materiale de evaluare, în baza cărora urmează a fi elaborate testele la cele două discipline, și anume:

- standardele de performanță la finele treptei primare;
- obiectivele de evaluare proiectate pentru testare;
- modele de itemi de diferite tipuri;
- matricele de specificații;
- modele de teste;
- schemele de corectare și notare.

Materialele enumerate sînt expuse aparte, pe cele două discipline de examen, fiind însoțite de comentarii privind modul de elaborare și utilizare a lor.

LIMBA ROMÂNĂ

Programa pentru evaluarea finală la Limba română în clasa a IV-a este elaborată în conformitate cu prevederile Curriculum-ului școlar, clasele I-IV, și are drept scop atât asigurarea evaluării obiective a cunoștințelor și abilităților de bază ale elevilor la finele treptei primare, cât și unificarea cerințelor privind pregătirea pentru testarea în cauză.

Conținutul Programei este structurat pe compartimentele-cheie ale unui demers evaluativ, și anume: obiectivele-cadru; standardele de performanță; obiectivele de evaluare; instrumentele de evaluare (matricea de specificații, testul, baremul de corectare și notare). Se testează performanțele după cele 4 deprinderi integratoare proiectate în Curriculum: ascultarea, vorbirea, lectura, scrierea.

Deprinderile integratoare nu trebuie privite ca domenii dispartate, ci examinate ca elementele unui întreg, din care derivă 4 obiective-cadru (OC) raportate la curriculum-ul școlar:

- OC1 – Receptarea mesajului oral (OC curricular *Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral*);
- OC2 - Emiterea mesajului oral (OC curricular *Dezvoltarea capacității de exprimare orală*);
- OC3 - Receptarea/înțelegerea mesajului scris (OC curricular *Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris*);
- OC4 - Elaborarea mesajului scris (OC curricular *Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă*).

Întrucât deprinderile integratoare menționate mai sus constituie baza demersului didactic în școala primară, dar și suportul obligatoriu al instruirii ulterioare, este evident că testarea abilităților formate la aceste capitole, într-o testare națională de absolvire a școlii primare sau în alte activități de evaluare, urmează să fie decisivă pentru certificare.

Evaluarea cunoștințelor și a abilităților formate în limitele atingerii oricărui obiectiv-cadru se poate realiza prin diverse modalități, urmărind să fie verificate diferite domenii cognitive și diferite inteligențe ale elevului.

Testarea la Limba română, așa cum este prevăzut de actele normative în vigoare, nu permite o testare directă a cunoștințelor și abilităților derivate din OC1 și OC2, dar ele vor constitui un suport pentru testarea performanțelor din OC3 și OC4.

În baza obiectivelor-cadru se vor defini serii de standarde de performanță, din care se vor proiecta obiective și itemi de evaluare: ce anume poate fi verificat din domeniul standardului respectiv.

Standardele disciplinei *limba română* se subordonează obiectivelor generale și a celor de referință.

Să urmărim proiectarea standardelor de performanță din obiectivele-cadru OC3 și OC4.

OC3: Receptarea mesajului scris

Standarde de performanță

La finele școlii primare, pentru a fi promovat la disciplina școlară *Limba română*, elevul va fi capabil să demonstreze cunoștințe și abilități la:

3.1. Înțelegerea globală a mesajului unui text.
3.2. Deducerea ideilor principale ale textului narativ.
3.3. Identificarea valorilor semantice și expresive ale cuvintelor în diferite contexte.
3.4. Distingerea componentelor structurale studiate ale unui text literar.

Standardele de performanță presupun că elevul la finele școlii primare va putea citi independent un text artistic, științific sau publicistic, realizând pe el operații intelectuale similare celor prevăzute de OC1. Aceste standarde fiind atinse, elevul va fi capabil pentru însușirea materiilor gimnaziale. Deprinderile de lectură corectă, conștientă, coerentă, expresivă vor fi o premisă pentru receptarea și înțelegerea conținuturilor la istorie, geografie, biologie etc.

OC4: Elaborarea mesajului scris

Standarde de performanță

La finele școlii primare, pentru a fi promovat la disciplina școlară *Limba română*, elevul va fi capabil să demonstreze cunoștințe și abilități la:

4.1. Scrierea lizibilă și corectă, respectând normele ortografice și de punctuație învățate.
4.2. Utilizarea vocabularului adecvat temei într-un text elaborat.
4.3. Valorificarea mijloacelor exprimării artistice prin modificarea sensului cuvintelor (sensul figurat, personificarea, comparația).
4.4. Alcătuirea propozițiilor disparate și a textelor mici în parametrii indicați.

Standardele de performanță la acest capitol prevăd ca absolventul școlii primare să aibă deja formate abilități de scriere lizibilă și corectă (fără a omite sau înlocui litere și în conformitate cu regulile de ortografie și punctuație învățate), de elaborare a enunțurilor disparate și a textelor mici, ele fiind de asemenea, o condiție obligatorie pentru succesul școlar la treapta gimnazială.

I. OBIECTIVELE DE EVALUARE

Din standardele de performanță derivă obiective de evaluare clare, care stau la baza elaborării testelor propriu-zise.

Obiectiv cadru	Obiectiv de evaluare	Itemi
Standard de performanță		

Pentru ilustrare, aducem mai jos mostre de obiective de evaluare (OEv.), în limitele obiectivelor-cadru OC3 și OC4.

OC3 :RECEPTAREA MESAJULUI SCRIS

Standarde de performanță	Obiective de evaluare (Exemple)
3.1.Înțelegerea mesajului global al unui text.	Elevul va fi capabil:
	1. - să identifice, cel puțin, 3 cuvinte-cheie din textul citit;
	2. - să răspundă, cel puțin, la 3 întrebări asupra textului/fragmentului citit;
	3. - să formuleze, cel puțin, 3 întrebări esențiale la înțelegerea globală a textului citit;
	4. - să prezinte prin schemă acțiunile (întâmplările, faptele) personajului principal în succesiunea desfășurării lor în narațiunea citită;
	5. - să determine în textul citit timpul acțiunii prin identificarea a 3 verbe;
	6. - să formuleze alte titluri potrivite textului dat;
	7. - să caracterizeze persoana/personajul indicat utilizând, cel puțin, 3 elemente ale portretului fizic și 2 elemente ale portretului moral;
3.2. Deducerea ideilor principale ale textului narativ.	8. - să formuleze ideile principale, în ordinea desfășurării acțiunilor (faptelor, întâmplărilor) din text, utilizând propoziții interogative/enunțiative;
	9. - să rezume conținutul narațiunii încadrând, cel puțin, 3 idei principale;

	10.- să selecteze cuvintele/propozițiile ce exprimă ideea principală a textului;
	11.- să determine, prin numerotare, corespondența dintre ideile propuse și părțile respective ale textului citit;
	12.- să formuleze câte un titlu adecvat episoadelor / fragmentelor textului citit;
3.3. Identificarea valorilor semantice și expresive ale cuvintelor în diferite contexte.	13.- să selecteze din textul citit, cel puțin, câte 2 sinonime și antonime pentru cuvintele date;
	14.- să utilizeze adecvat, în diferite contexte, sensul propriu și cel figurat ale cuvintelor, sinonimele / antonimele;
	15.- *să stabilească corespondența dintre două liste de cuvinte propuse în baza relației de sinonimie / antonimie;
	16.- să stabilească criteriul adecvat pentru clasificarea cuvintelor din șirul propus;
	17.- să formeze, cel puțin, 4 cuvinte înrudite cu un cuvânt dat;
	18.- să selecteze din textul citit, cel puțin, 3 cuvinte / îmbinări / propoziții / onomatopee ce exprimă stări emotive ale personajelor;
	19.- să identifice în text, cel puțin, câte două cazuri de comparații / personificări / repetiții / enumerații;
3.4. Distingerea componentelor structurale studiate ale unui text literar.	20.- să delimiteze corect părțile componente ale unei narațiuni: introducere, cuprins, încheiere;
	21.- să reprezinte prin schemă părțile componente ale unei narațiuni, scriind corect denumirile lor;
	22.- să identifice corect secvențele: narativă, descriptivă, dialogată într-un text citit;
	23.- să transpună un text dialogat (3-4 replici) într-un text narativ.

OC4: ELABORAREA MESAJULUI SCRIS

Standarde de performanță	Obiective de evaluare (Exemple)
--------------------------	---------------------------------

4.1. Scrierea lizibilă și corectă, respectând normele ortografice și de punctuație învățate.	Elevul va fi capabil:
	24. -* să confirme cunoașterea ortogramelor învățate prin includerea lor în diferite contexte;
	25. - să plaseze adecvat semnele de punctuație cerute de context;
4.2.Utilizarea vocabularului adecvat temei într-un text elaborat.	26. - să aleagă dintr-un șir de cuvinte, cel puțin, 5 unități potrivite pentru descrierea unui obiect/fenomen;
	27. - să scrie o listă de cel puțin 10 cuvinte, care alcătuiesc un câmp lexical / se potrivesc temei date;
	28. - să aleagă din mai multe cuvinte cunoscute / date unitatea lexicală potrivită contextului;
4.3.Valorificarea mijloacelor exprimării artistice prin modificarea sensului cuvintelor (sensul figurat, personificarea, comparația).	29. - să utilizeze potrivit contextului cuvintele cu sensurile propriu și figurat;
	30. - *să construiască 3 personificări (în baza cuvântului dat);
	31. - să încadreze în două propoziții cuvântul propus, utilizându-l cu sensurile propriu și figurat;
	32. - să scrie, cel puțin, câte 3 comparații în baza cuvintelor date;
	33. - să valorifice adecvat diverse mijloace artistice la redactarea unei narațiuni / descrieri /caracterizări;
	34. - să califice relația dintre cuvinte și serii de cuvinte date;
	35. - să utilizeze corect în diferite contexte mijloacele artistice învățate;
4.4.Alcătuirea propozițiilor disparate și a textelor mici în parametrii indicați.	36. - *să scrie propoziții dezvoltate, utilizând adecvat unitățile lexicale;

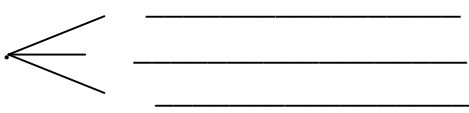
	37. - să dezvolte corect propoziții, utilizând adecvat formele gramaticale învățate și unitățile de vocabular potrivite;
	38. - să elaboreze o narațiune de cel puțin o pagină, desfășurând corect cele 3 părți ale ei: introducerea, cuprinsul și încheierea;
	39. - să redacteze un bilețel, utilizând adecvat formulele de adresare și de încheiere;
	40. - să identifice cu precizie în context părțile de vorbire / propoziție învățate.

* Obiectivele de evaluare marcate cu asterisc sînt exemplificate prin itemi.

Fiecare dintre obiectivele de evaluare se poate verifica printr-un larg spectru de itemi diferiți.

Vom ilustra această posibilitate de a formula diferiți itemi subordonați aceluiași obiectiv de evaluare, în special pentru OC3 și OC4.

Obiective de evaluare	Itemi posibili
Elevul va fi capabil: - să stabilească corespondența dintre două liste de cuvinte propuse în baza relației de sinonimie/ antonimie;	<p>Ü Stabilește prin săgeată corespondența dintre cuvintele din cele două coloane, în baza relației de sinonimie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A observa a înțelege • A pricepe a întretăia • A copia a zări • A intersecta a spune a întreba a rescrie <p>Ü Stabilește prin săgeți corespondența dintre antonimele din cele două coloane.</p> <ul style="list-style-type: none"> • prieten coleg • a spune dușman • simplu a lua • a da complicat a trimite a zice
- să confirme cunoașterea ortogramelor învățate prin	<p>Ü Completează propozițiile cu ortograma potrivită.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Copacul din poartă ___ sădit încă străbunicul. (la, l-a)

includerea lor în diferite contexte;	<i>Bătrîna</i> ____ <i>întors la casa</i> ____ <i>s-a / sa</i> <i>s-a / sa</i>
- să construiască 3 îmbinări cu sens personificat în baza cuvîntului dat;	<p>Ü Scrie 3 exemple de personificări pentru <i>toamnă</i>.</p> <p>• toamna </p> <p>Ü Stabilește prin săgeți legăturile dintre cuvîntul dat și cele din coloană pentru a forma personificări.</p> <p style="padding-left: 40px;">Blînd Luminos</p> <p>• soare vesel arzător zîmbitor</p>
- să scrie propoziții dezvoltate, utilizînd adecvat unitățile lexicale;	<p>Ü Construiește 2 propoziții care să aibă structura propusă.</p> <p>• S+A+P+C • C+S+P+C</p> <p>Ü Utilizează în 2 propoziții cuvîntul <i>nouă</i> ca adjectiv și ca pronume.</p>

Cunoscînd tipologia itemilor și principiilor de elaborare a unui test, învățătorul, inspectorul sau un administrator poate elabora numeroase variante, pentru a evalua cunoștințele și abilitățile elevilor la disciplina dată.

II. SCHEMA DE EVALUARE

2.1. Matricea de specificații

Înainte de elaborarea testului, grupul de lucru decide asupra matricei de specificații: se realizează selectarea unităților de conținut și se stabilesc domeniile cognitive care urmează a fi evaluate. Concomitent, se proiectează cota valorică a fiecărui compartiment și numărul de itemi. În varianta inițială, matricea de specificații se prezintă astfel:

Domenii Conținuturi	Cunoaștere și înțelegere	Aplicare	Total
Lectura	25	25	50
Scrierea	25	25	50
Total	50	50	100

În cazul dat, conform obiectivului evaluării (O.Ev.), se distribuie un număr aproximativ egal de puncte pentru fiecare din cele două obiective-cadru (O.C.)

evaluate: la fel, între cunoștințe și abilități, punctajul se va împărți egal sau cu deplasare spre abilități.

Ulterior, se selectează obiectivele de evaluare pentru fiecare unitate de conținut / domeniu cognitiv și itemii corespunzători.

De fapt, oricare din obiectivele de evaluare listate mai sus la obiectivele-cadru 3 și 4 se pretează utilizării într-un test scris și preferința autorului de test pentru un obiectiv sau pentru altul este arbitrară.

Alegerea unor obiective de evaluare pentru o pretestare nu este singura variantă posibilă pentru toate testările care vor urma și pentru testarea națională la limba română.

Matricea de specificații este elementul obligatoriu al testului și structurarea ei poate varia în dependență de obiectivul urmărit de proba de evaluare proiectată.

După ce matricea de specificații este elaborată și sînt stabilite obiectivele de evaluare (din cele determinate ca atare în conformitate cu standardele și cu obiectivele-cadru), se formulează o serie de itemi posibili pentru testarea cunoștințelor și a abilităților verificate (numărul itemilor poate varia). Acum matricea de specificații arată astfel (Tabela nr.1):

Matricea de specificații

Domenii	CUNOAȘTEREA ȘI ÎNȚELEGEREA				APLICAREA				
Standarde, O.Ev. Conținuturi	Înțelegerea mesajului global al unui text	Deducerea ideilor principale ale textului narativ	Identificarea valorilor semantice și expresive ale cuvintelor în diferite contexte	Distingerea componentelor structurale studiate ale unui text literar.	Scrierea lizibilă și corectă, respectând normele ortografice și de punctuație învățate	Utilizarea vocabularului adecvat temei într-un text elaborat	Valorificarea mijloacelor exprimării artistice prin modificarea sensului cuvintelor (sensul figurat, personificarea, comparația)	Alcătuirea propozițiilor disparate și textelor mici în parametrii indicați	Total %
Lectura	25%	10%	10%	5%	—	—	—	—	50%
Scrierea	—	—	5%	—	15%	10%	10%	5% + 5% corectitudinea	50%
Total %	25%	10%	15%	5%	15%	10%	10%	5% + 5% corectitudinea	100%

II. MODEL DE TEST

Citește textul și realizează sarcinile:

OUĂLE DE AUR

Trăia cândva pe malul mării un moș sărac. Aduna scoici din nisip și le înșira, făcând din ele coliere pe care le vindea. Odată a vândut șapte șiraguri, iar cu banii căpătați a cumpărat o găină din târg. Însă găina nu era dintre cele obișnuite: îi făcea stăpînului cîte un ou de aur în fiecare zi. S-a mirat moșul: Iată! Minunea-i minune! A strîns el o traistă cu ouă de aur și s-a dus să le vîndă unor giuvaergii, care i-au umplut coșul întreg cu monede. Cu banii luați bătrînul a cumpărat o corabie și porni pe mare, iar găina făcea în continuare cîte un ou de aur.

Trecu o lună. Omul a adunat ouăle, le-a vîndut și a cumpărat încă o corabie. Spre sfîrșitul anului, moșul avea douăsprezece corăbii. A început el să se îmbogățească, iar lăcomia nu-i dădea pace. Moșul s-a gîndit să cumpere toate corăbiile de pe mare. A tăiat atunci jupînul cel lacom găinușa vrăjită ca să ia tot aurul dintr-o dată. Îi scoate măruntaiele și – ce să vezi? Înăuntru găsi numai ficatul, inima, intestinele.

A trecut o vreme. Toate corăbiile moșneagului cel lacom s-au scufundat una după alta. Cum trăise înainte moșul pe malul mării, nevoiaș, așa a rămas să-și ducă mai departe viața, în sărăcie.

(Basm popular bulgar)

În întrebările 1-5 încercuiește litera ce stă în dreptul răspunsului corect.

1. *Moșul trăia:*

- a.** pe malul mării; **c.** la marginea pădurii;
b. lîngă un lac; **d.** pe malul unui rîu.

2. *La târg moșul a cumpărat:*

- a.** un pește de aur; **b.** scoici de aur; **c.** un colier de aur; **d.** o găină

3. *Moșul s-a îmbogățit deoarece:*

- a.** ouăle vîndute erau de aur; **c.** moșul muncea mult;
b. a vîndut găina; **d.** ouăle erau mari.

4. *În acest text nu s-a vorbit despre:*

- a.** peștișorul de aur; **b.** ouă de aur; **c.** moș lacom; **d.** găină vrăjită.

5. *Textul citit este o:*

- a.** fabulă; **b.** poezie; **c.** poveste; **d.** povestire.

6. *Selectează și scrie un enunț din text care exprimă omirare.*

7. *Scrie în baza textului 3 întrebări cu începutul dat.*

a. *Cine* _____

b. Când _____

c. De ce _____

8. Transcrie expresiile propuse în ordinea desfășurării acțiunilor din text:

a tăiat găina, aduna scoici, vindea coliere,

a cumpărat o corabie, s-au scufundat.

1. _____ 4. _____
2. _____ 5. _____
3. _____

9. Scrie un alt titlu potrivit pentru textul citit.

10. Încercuiește litera **A**, dacă enunțul exprimă ideea textului sau litera **F**, dacă enunțul nu exprimă ideea textului.

• *Nemulțumitorului i se ia darul.* **A** **F**

• *Cinstea e o calitate prețioasă pe care trebuie s-o păstrezi mereu.* **A** **F**

Bogăția strică omenia. **A** **F**

11. Scrie din text câte un cuvânt cu același sens pentru fiecare dintre cele patru cuvinte scrise mai jos.

bani, _____ *nevoia ș,* _____
neobișnuită, _____ *zgîrcit,* _____

12. Scrie cuvintele de mai jos după cerințele tabelului:

nisipos, șirag, vîndu, găină, ele, vrăjită, făcea, el

adjective	pronume	verbe	substantive

13. Alcătuieste câte un enunț folosind ortogramele:

ia - _____

ea - _____

sau - _____

14. Alcătuieste pe baza textului o propoziție exclamativă, care să exprime o rugămintă.

15. Subliniază propoziția scrisă corect.

a. Prieteni, veniți la mine!

c. Prieteni veniți la mine.

b. Prieteni veniți, la mine!

d. Prieteni, veniți la mine

16. Alcătuieste un text din 5 enunțuri după unul din titlurile de mai jos:

- Peștișorul de aur.
- Mîini de aur.
- Vorbe de aur.

**Barem de corectare și schema de notare
la testul de limbă română, clasa a IV-a**

Test 1

Nr. item.	Punctaj acordat
1.	<u>4 pct.:</u> Cîte 1 pct. pentru alegerea fiecărui răspuns corect.
2.	<u>4 pct. :</u> Cîte 1 pct. pentru fiecare enunț ales corect din text. Cîte 1 pct. pentru corectitudine ortografică și punctuațională.
3	<u>6 pct. :</u> Cîte 1 pct. pentru fiecare întrebare formulată logic după text. Cîte 1 pct. pentru corectitudine ortografică și punctuațională (în limita conținuturilor curriculare).
4.	<u>5 pct. :</u> Cîte 1 pct. pentru cifră scrisă corect.
5.	<u>2 pct.</u> pentru un titlu sugestiv care exprimă mesajul întreg al textului.
6.	<u>2 pct.</u> pentru încercuirea corectă a tuturor literelor.
7.	<u>4 pct.:</u> Cîte 1 pct. pentru fiecare sinonim selectat corect din text.
8.	<u>4 pct.:</u> Cîte 1 pct. pentru fiecare pereche de părți de vorbire completată corect în tabel.
9.	<u>2 pct.:</u> Cîte 1 pct. pentru fiecare comparație alcătuită corect.
10	<u>4 pct.:</u> Cîte 1 pct. pentru utilizarea corectă în enunțuri a ortogramelor date. <i>Numai în cazul realizării itemului de bază:</i> Cîte 1 pct. pentru corectitudinea ortografică și punctuațională a enunțului.
11.	<u>2 pct.</u> pentru propoziția subliniată corect.
12.	<u>12 pct.:</u> Cîte 1 pct. pentru fiecare enunț adecvat temei. Cîte 1 pct. pentru corectitudine ortografică, punctuațională a fiecărui enunț. 2 pct. pentru corectitudine ortografică, punctuațională și utilizarea tuturor reperelor în textul redactat.

IV. CONȚINUTURI TEMATICE ȘI REFERINȚE DE BAZĂ

Demersul didactic la disciplina **limba română** în ciclul primar se subordonează obiectivelor-cadru **Ascultarea, Vorbirea, Lectura și Scrierea**. Într-un examen scris pot fi testate doar cunoștințele și abilitățile de lectură și scriere, adică de înțelegere a unui mesaj scris prin lectură independentă / individuală și de construire a unui text .

Cele 2 obiective-cadru care vor fi testate - **Receptareamesajului scris** și **Elaborareamesajului scris** - vor fi supuse evaluării în acord cu standardele și obiectivele de evaluare, care, la rândul lor, reies din Obiectivele generale ale Curriculum-ului școlar pentru clasele I-IV. Conținutul testului se va concepe în bază de text literar, de circa 150-200 de cuvinte.

Exemplificăm la concret, elementele de conținut care pot fi testate în cadrul testării naționale (segmentele marcate cu asterisc vor fi testate doar în eventuale testări orale):

I. Comunicarea scrisă

1. Structura textului narativ

A. Temă, idei, introducere, cuprins, încheiere

B. Moduri de expunere

- Narațiunea
- Descrierea
- Dialogul

* C. Personaje literare

- Principale – secundare
- Pozitive – negative
- Modalități de caracterizare a personajului (acțiune, limbaj)

D. Naratorul / povestitorul

- Participant nemijlocit la acțiune
- Martor la cele relatate

E. Opinii și atitudini ale cititorului în legătură cu personajele, opera respectivă

2. Figurile de stil

- Comparația
- Personificarea

3. Procesul scrierii

* A. Tehnici de expunere a textului

- Detaliat, selectiv, rezumativ

B. Subiectul textului scris:

- Organizarea textului scris într-o anumită ordine
- Realizarea compoziției, dezvoltarea ideilor. Titlul potrivit.

C. Organizarea corectă a textului în pagină

D. Semnele de punctuație: punctul, virgula, două puncte, semnul exclamării, semnul întrebării, linia de dialog

4. Compoziții libere

- Narațiune
- Dialog
- Descriere (portret, peisaj)

5. Transformarea textului dialogat în text narativ și invers

II. Elemente de construcție a comunicării

1. Lexicul

Lexicul.

Îmbogățirea vocabularului: sinonime, antonime cuvinte cu sens propriu și figurat.

Familii de cuvinte, câmp lexical – cu folosirea terminologiei.

A. Clasificarea cuvintelor după formă / înțeles

- Sinonime
- Antonime
- Omonime
- Sens propriu
- Sens figurat

2. Fonetica

A. Silaba

B. Reguli de despărțire a cuvântului în silabe

C. Utilizarea cratimei

3. Morfosintaxa

Morfologia

Verbul. Timpul. Persoana. Numărul. Analiza verbului după timp, persoană, număr.

Substantivul. Felul (comune și proprii) numărul, genul.

Pronumele. Pronumele personal. Numărul. Genul.

Pronumele de politețe.

Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul (în gen, număr).

Numeralul. Cazuri simple de ortografie a numeralelor.

Sintaxa propoziției

Propoziția dezvoltată. Părți principale (predicatul, subiectul).

Părți secundare (atributul, complementul) (ghidat).

Acordul predicatului, subiectul în propoziție.

Propozițiile după scopul comunicării și semnele de punctuație respective.

Deoarece manualul și Curriculum-ul propun o instruire modulară în cadrul orelor de limbă română, testul va fi organizat în baza unui text ce va constitui centrul de activitate a elevului, pe care se vor urmări abilități ca:

- Citirea și interpretarea unui text;
- Înțelegerea conținutului ca un tot întreg;
- Desprinderea ideii principale;
- Detectarea personajelor implicate în acțiune;
- Determinarea succesiunii evenimentelor;
- Stabilirea timpului și a locului acțiunii.

Textul va servi drept suport pentru realizarea diverselor sarcini de lexic, gramatică, ortografie, punctuație. Este important ca textul selectat să ofere diferite și cât mai multe posibilități de efectuare a sarcinilor pe el:

- Potrivirea unui proverb conținutului citit;
- Selectarea proverbului adecvat din mai multe propuse;
- Restabilirea unui proverb din cuvintele propuse;
- Selectarea verbelor ce numesc acțiunile unui personaj;
- Selectarea cuvintelor-caracteristici ale unor ființe sau obiecte.

Receptarea și sesizarea conținutului de idei al textului va fi ușurată prin raportarea lui la experiența și preocupările cotidiene ale elevului . Textul nu va conține cuvinte necunoscute elevului de această vîrstă și de acest nivel școlar.

Organizîndu-și activitatea pe domeniile testate, exersînd în permanență pe texte propuse pentru prima lectură, învățătorul își va înarma elevii cu un suport comportamental de realizare a oricărui item propus.